

**ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԹԵՄԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌՑԱՆՑ ՄԱՍՈՒԼԻ
ԵՐԿԽՈՍԱՅԻՆ ԴԻՄԿՈՒՐՄՈՒՄ (2015 թ.)**

Բանալի բառեր – Գրիգոր Նարեկացի, Հայոց ցեղասպանություն, հայկական առցանց մամուլ, մեդիատեքստ, երկխոսային դիսկուրս, հայ հանրայթ, հայ մշակույթ, կաթոլիկ եկեղեցի, թուրքական իշխանություններ, թուրք մտավորականություն

Երկխոսայնությունը տեքստի պոլիֆոնիայի՝ բազմաձայնության առանցքային հատկանիշներից է: Երևույթը բնորոշ է նաև մեդիատեքստերին: Այդ բազմաձայնությունն առկա է թե՛ ուղղակի երկխոսություն պարունակող հրապարակումներում և թե՛ այն գործերում, ուր տեքստն արտաքինապես մենախոսական է, սակայն խորքում ենթադրում է հասցեատիրոջը (ընթերցողին) ուղղված խոսք՝ հարցադրման, պատասխանի կամ առաջարկի տեսքով, որոնք հնարավոր երկխոսության լայն դաշտ են բացում¹:

Մեդիայի, այդ թվում նաև հայկական առցանց մամուլի, երկխոսային դիսկուրսում լրագրող հեղինակի հնչեցրած միտքը անմիջական պատասխանից բացի, որ ուղղակի երկխոսություն է, առավել հաճախ ենթադրում է անուղղակի պատասխաններ, այսինքն՝ անուղղակի երկխոսություն: Եթե այս երկու երկխոսային շերտերին ավելացնենք նաև տեքստի ներսում բացվող ներերկխոսային դիսկուրսի իրողությունը (հեղինակ-ներքին հասցեատեր փոխառնչությունների լայն կտրվածքով)², ապա պարզ կլինի, թե ինչ բարդ ու բազմաշերտ հյուսվածք է առցանց մամուլի երկխոսային դիսկուրսը:

Հոդվածում կանդրադառնանք այս դիսկուրսին բնորոշ մի քանի կողմերին: Այդ նպատակով ուսումնասիրել ենք 2015 թ. հունվար-ապրիլ ամիսներին Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված մեդիատեքստերը առցանց

¹ Տե՛ս մասնավորապես **Колокольцева Т. Н.**, Понятие дискурса. Типология диалогических дискурсов, <http://libvuz.net/>, **Сажина Е. В.**, Внешняя диалогическая структура полемического дискурса, <http://elibrary.miu.by/> **Виноградова С. Н.**, Некоторые семиотические аспекты диалога с текстом // «Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского», 2012, N 5 (1), с. 292-296, **Дзялошинский И. М.**, **Пильгун М. А.**, Технология диалога в современном медиапространстве: анализ и перспективы, jq.isea.ru/classes/pdf.ashx?id=19845&l=1, **Саркисян О. Н.**, Некоторые особенности массмедийного дискурса // Университетские чтения – 2011 (13-14 января 2011 г.): материалы науч.-метод. чтений ПГЛУ. – Пенза: ПГЛУ, 2011, ч. II, с. 118-124, **Чайкин Ю.**, Диалогичность и монологичность газетных жанров, www.proza.ru/2014/11/06/1695 և այլն:

² Տե՛ս **Պետրոսյան Դ. Վ.**, Լրագրողը և ներքին հասցեատերը հայկական մեդիատեքստերում // «Վեմ», 2014, թիվ 2 (46), էջ 166-173:

մամուլում: Դրանցում առկա երկխոսային վեկտորները բաժանել ենք թեմատիկ երեք խմբի՝

1. Երկխոսություն հայ հանրության ներսում,
2. Հայ մշակույթ-արտաքին աշխարհ երկխոսություն,
3. Հայաստան-Թուրքիա երկխոսություն:

Երկխոսություն հայ հանրության ներսում

Վերջին հարյուրամյակում Հայոց ցեղասպանությունը հայ իրականության մեջ առավելապես համախմբող դեր է ունեցել: Նրա ողբերգական հետևանքների իրողությունն ընդունելով հանդերձ՝ Ցեղասպանության համակողմանի լուսաբանման, աշխարհին այն առավել ճանաչելի դարձնելու գործում անհատների, քաղաքական գործիչների և իշխանությունների գործունեության ներքին շերտերը միօրինակ ուղղվածությամբ չեն բնութագրվում, ինչն առիթ է տվել երկխոսային դիսկուրսի տարատեսակ դրսևորումների: Իմաստային առումով կարելի է առանձնացնել երկու մակարդակ՝ **երկխոսություն հայ հանրության ներսում՝ ներհակ մղումներով, և համախմբող երկխոսություն:**

Առաջին դեպքում միջտեքստային երկխոսություններն ընթանում են հիմնականում քաղաքական հարթությունում: Բնութագրական օրինակը 2015 թ. հունվարի 29-ին ընդունված Համահայկական հռչակագիրն էր և սրան իբրև այլընտրանքային տարբերակ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի ներկայացրած «Ուղերձի նախագիծը»¹ Ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի կապակցությամբ: Երկխոսային դիսկուրսը բանավեճի տեսքով ծավալվում է Հայաստանի առաջին և երրորդ նախագահների միջև:

Մի կողմ թողնելով խնդրի քաղաքական, գաղափարական սկզբունքների շուրջ ծագած տարաձայնությունները՝ կենտրոնանանք դիսկուրսի երկու մասնակիցների երկխոսային հարաբերությունների վրա: Երկու նախագահներն այս դեպքում հանդես են գալիս իրենց երկու «ես»-երով, որոնցից մեկը պետական քաղաքական գործչի «ես»-ն է, մյուսը՝ անհատինը: Ս. Սարգսյանի դեպքում լայն առումով բացակայում է անհատի դիրքորոշումը. երկխոսողը ՀՀ ներկա նախագահն է, որին իրավունք է վերապահված ընթերցելու Համահայկական հռչակագիրը, և որի կեցվածքը բխում է այդ հռչակագրի դրույթներից: Նրա ակտիվությունը դրսևորվում է բանավեճի այն հատվածում, երբ, համաձայն չլինելով Լ. Տեր-Պետրոսյանի նախագծին,

¹ Տե՛ս «Լևոն Տեր-Պետրոսյան. Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի առթիվ Հայաստանի կողմից միջազգային հանրությանը հասցեագրված ուղերձի նախագիծ», hetq.am, «Լևոն Տեր-Պետրոսյան. Խոհեր «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագրի» հրապարակման առթիվ», iLur.am

այնուհանդերձ պատրաստ է հանդիպելու և երկխոսությունը շարունակելու¹: Իսկ ընդհանրապես երկրորդ «ես»-ը, ի դեմս անձնական մոդումների, արտաքինապես նկատելի չէ:

Լ. Տեր-Պետրոսյանի դեպքում հակառակ երևույթն է: Նա թեև հանդես է գալիս իբրև պետական շահերին հետամուտ քաղաքական գործիչ, սակայն, իր իսկ խոստովանությամբ, ներկայացրել է «Ուղերձի» անձնական նախագիծ: Եվ այս դեպքում ակտիվ է երկրորդ՝ անձնական «ես»-ը, որը նկատելի է հատկապես Հոչակագրի մասին նրա քննադատական դիտարկումներում: Դրանով է պայմանավորված նաև ներկա նախագահի հետ հանդիպումից նրա հրաժարվելը: Արդյունքում Ս. Մարգարյանի՝ որպես **նախագահի և պետական գործիչի** «ես»-ը բախվում է Լ. Տեր-Պետրոսյանի **անձնական սկզբունքներով** գործող «ես»-ի ակտիվությանը, ինչը երկխոսային դիսկուրսը տանում է փակուղի:

Ցեղասպանությանը նվիրված դիսկուրսի երկրորդ մակարդակում՝ **համախմբող երկխոսություններում**, քաղաքական դիրքորոշումները մոլվում են երկրորդ պլան: Առաջնայինը ազգային ողբերգությունն է՝ որպես չփակվող վերք, իսկ երկխոսության դաշտը հազեցած է Եղեռնի գողգոթայի վերհուշերով: Նմանատիպ տեքստերում երկխոսային դիսկուրսը մարմնավորվում է **ցեղասպանության գոհի** առանցքի շուրջ, այսինքն՝ հեղինակը կամ նյութի հերոսները իրենց խոսքը կազմակերպում են նրա միջոցով: Այս համատեքստում հատկապես հետաքրքիր են news.am կայքի էջերում «Վերապրածները» նախագծի շրջանակներում Ցեղասպանության վերջին կենդանի վկաների մասին հրապարակումները², հանրապետության նախագահի շնորհավորական նամակը 105-ամյա Աստղիկ Թեթեգյան-Ալեմյանին³ և այլն:

Երկխոսային դիսկուրսի համախմբող գործառույթներից մեկը ժամանակային մեծ տարածքի մեջ, տվյալ դեպքում՝ հարյուրամյա հեռավորությամբ, մեդիատեքստերի համադրման ուշագրավ փորձն է «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելից» կայքում: Վերջինս այս տարվա սկզբից շարունակաբար հատվածներ է մեջբերում 1915 թ. արևելահայ և արևմտահայ պարբերականների («Հորիզոն», «Մշակ», «Հայաստան», «Արեգ», «Աշխատանք» և այլն) էջերում տպագրված նյութերից: Դրանք՝

¹ Տե՛ս «Ս. Մարգարյանը մերժել է Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի համահայկական հոչակագրի վերաբերյալ Տեր-Պետրոսյանի որակումները», hetq.am

² Տե՛ս «100 տարվա զոջման սպասումով» խորագրի ներքո Մարիամ Մելմարյանի, Արևալույս Ամալյանի, Անդրանիկ Մաթևոսյանի, Մարգարիտա Մխիթարյանի և բազմաթիվ այլ վերապրածների մասին հրապարակումների շարքը, <http://news.am/arm/news/255895.html>

³ «Նախագահը շնորհավորել է Ցեղասպանությունը վերապրած Աստղիկ Թեթեգյան-Ալեմյանին՝ ծննդյան 105-րդ տարեդարձի առթիվ», <http://www.yerkirmedia.am/>

- ա) Վերստին հավաստում են Մեծ եղեռնը՝ իբրև ցեղասպանություն, և նրան բնորոշ բաղադրիչների բնութագրումը այդ տարիների մամուլում,
- բ) Մատնանշում են հիշյալ թերթերի օպերատիվ արձագանքը Արևմտյան Հայաստանում տեղի ունեցող ջարդերին և դրանք համաշխարհային հանրության ուշադրությանը սևեռելու ակտիվ ջանքերը,
- գ) Այդ նյութերում առկա մի շարք մտահոգություններ, դիտարկումներ խիստ արդիական են. թվում է, թե գրված են մերօրյա հոդվածագիրների ձեռքով,
- դ) Նախորդ դարասկզբի թերթերի և մերօրյա մամուլի երկխոսային դիսկուրսը հուշում է սերունդների հերթափոխի մեջ ազգային արքետիպերի մնայուն որակը և դրանց հանդեպ դիրքորոշման կայունությունը Հայոց ցեղասպանության համատեքստում:

Նշված երկու մակարդակներից բացի՝ առկա է դիսկուրսի մի մակարդակ ևս, որ սվյալ դեպքում դուրս է մեր հոդվածի շրջանակներից, և որի գոյությունը ուրվագծվում է առանձնապես ամսագրային մամուլում («Վեմ», «21-րդ դար», «Հայագիտության հարցեր» և այլն): Այն խնդիր ունի հետազոտական չափանիշներով մոտենալու «ցեղասպանություն» երևույթին և հավաքական հիշողությունը վերածելու գիտական հղացքի¹:

Հայ մշակույթ-արտաքին աշխարհ երկխոսություն

Երկխոսային դիսկուրսն այս դեպքում ընդգրկում է Հայոց ցեղասպանության հետ կապված՝ օտար պետությունների, նրանց քաղաքական, հասարակական և մշակութային գործիչների մասին առցանց մամուլի մեծաթիվ հրապարակումները: Մրանց մեջ առաջնային նշանակություն ունեցող մի շարք միջոցառումներ (պատարագի արարողությունը Վատիկանում, Եվրախորհրդում ընդունված բանաձևը, Հայաստանում «Ընդդեմ ցեղասպանության հանցագործության» գլոբալ համաժողովը և այլն) լայն և տարաբնույթ քննարկումների առիթ են ընձեռել²: Երկխոսային բազմաձայնության մեջ Հայոց ցեղասպանության հանդեպ վերաբերմունքը ներկայացված է տարբեր

¹ Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված գիտական հոդվածները տե՛ս <http://vemjournal.org/>, info@armin.am, <http://www.noravank.am/> և մի շարք այլ կայքերում:

² Տե՛ս մասնավորապես «Եվրախորհրդարանը եվրոպական բոլոր երկրներին կոչ է արել ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը», 168.am, **Առաքելյան Ա.**, Հռոմի Պապն արեց ավելին, քան միայն Ցեղասպանության ճանաչումը, hetq.am, **Դարբինյան Գ.**, Հռոմի պապի՝ Ցեղասպանությունը ճանաչելու քայլի նշանակությունը, yerkir.am, «Մերժ Սարգսյանի ելույթը «Ընդդեմ ցեղասպանության հանցագործության» հասարակական-քաղաքական գլոբալ համաժողովում» և բազմաթիվ այլ հրապարակումներ:

ընդգրկումներով՝ պետությունների քաղաքական շահերից մինչև համա-
մարդկային արժեքների գերակայություն:

Արտաքին աշխարհի հետ երկխոսային դիսկուրսը դիտարկենք մշա-
կութային մեկ դրվագով. նկատի ունենք Վատիկանում տեղի ունեցած պա-
տարագր և նրա լայն արձագանքը աշխարհում: Թեև առցանց մամուլի
ուշադրության կենտրոնում Հռոմի պապի ելույթն էր և Հայոց ցեղասպա-
նությանը նրա տված խորքային ու արդարացի գնահատականը, այնուհան-
դերձ փորձենք դիսկուրսի շրջանակներում քննել պատարագի՝ **Գրիգոր
Նարեկացուն** առնչվող հատվածը:

Հայ հանճարեղ բանաստեղծին տիեզերական եկեղեցու վարդապետների
շարքը դասելու արարողությունը մամուլում քննարկվում է հընթացս՝ որոշ
դեպքերում մնալով Հռոմի Պապի կողմից Հայոց ցեղասպանության գնահատ-
ման ելույթի ստվերում: Ի դեպ, երկխոսային դիսկուրսը թեմատիկ տարբեր
շերտերի մեկնաբանման պայմաններում իր բազմաձայնության (պոլիֆո-
նիայի) ընդգծված կողմերից մեկը կարող է դարձնել առաջնային՝ ակամա
հետ մղելով մյուսների նույնքան կարևոր լինելու գործոնը: Հնարավոր է նաև,
որ առաջին պլանում չհայտնված դիսկուրսիվ այդ շերտը հետագայում
մշակութային մեծ ժամանակի տիրույթում կարևորվի ոչ պակաս, գուցե
ավելի մնայուն իր նշանակությամբ: Մեր կարծիքով՝ նման իրողություն է
Նարեկացու պարագան: Հայոց ցեղասպանությունն այս դեպքում առիթ է
դառնում, ի դեմս Նարեկացու, հավերժացնելու հայ մշակույթն ու նրա գործ-
չին: Երկխոսային դիսկուրսի չերևացող հատվածում կամ այլ խոսքով՝
ներքին դիսկուրսի տարածքում բանաստեղծի ներկայությունն առկա է: Նրա
«Մատյանն» արդեն իսկ ներքին երկխոսության հսկայական դաշտ է՝ հոգու
տարամերժ վիճակների, դրանց ժխտումների ու հաստատումների համակե-
ցությամբ: Այդ երկխոսությունը հազար տարի հետո հաղորդակցվում է
կաթոլիկ աշխարհում տեղի ունեցող պատարագի խորհրդին՝ **միավորվելով
հոգևոր նույն տարածության ու ժամանակի մեջ**: Եվ «Գրական թերթի»
մերօրյա հոդվածագրին պարզապես մնում է արձանագրել. «...Նարեկացուն
Տիեզերական եկեղեցու վարդապետ հռչակումը նաև դարերից եկող ու դեպի
դարեր գնացող, իր հոգում բազմաթիվ գանձեր թաքցնող հայ ժողովրդի
անմահության գրավականն է»¹:

¹ **Դեմիրճյան Պ.**, Ճշմարտության Լույսի հազարամյա ճանապարհը, <http://www.grakan-tert.am/>

Հայաստան-Թուրքիա երկխոսություն

Երկխոսային այս դիսկուրսի վեկտորներից առանձնացնենք երկուսը՝ Հայոց ցեղասպանության հանդեպ մի դեպքում թուրքական իշխանությունների և մյուս դեպքում ցեղասպանությունը ճանաչող թուրք մտավորականների վերաբերմունքի դրսևորումները:

Ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին թուրքական իշխանությունների առաջին գործնական պատասխանը այս տարի Գալիպոլիի ճակատամարտի 100-ամյակը ապրիլի 24-ին նշելու որոշումն էր, ինչն առիթ տվեց Հայաստանի նախագահին կտրուկ արձագանքելու Էրդոհանի հրավերին: Առցանց պարբերականների դիրքորոշումները այս և մյուս իրադարձությունների մասին հիմնականում բխում են սեփական երկրի շահերից. հայկական կայքերը քննադատում են թուրքական իշխանությունների կեցվածքը, իսկ թուրքական կայքերին առավել բնորոշ է արդարանալու կամ հարցից խուսափելու միտումը: Այս մակարդակում երկխոսայնությունը բնեռացվում է: Այդուհանդերձ, կա հետաքրքիր մի դրվագ, որն ըստ էության որոշակի աշխուժություն է հաղորդում այդ երկխոսությանը: Խոսքը հայկական և թուրքական կայքերում ազգությամբ հայ **Էթին Մահչուպյանին** Թուրքիայի վարչապետի խորհրդականի պաշտոնից ազատելու տեղեկության և այդ առիթով արված մեկնաբանությունների մասին է: Սրանք ներկայացված են այնպես, որ մտքերի երկխոսային կառույցը շարունակ տատանվում է կեղծիքի և ճշմարտության փոխակերպումների միջև: Ընդամենը մի քանի ամիս աշխատած խորհրդականը, ենթարկվելով վերադասի ճնշումներին, ստիպված է թուրքական թերթին տված հարցազրույցում բուն ճշմարտությունը թաքցնել իր խոսքի ենթատեքստերում: «Ես վարչապետ լինեի, չէի ճանաչի ցեղասպանությունը, վարչապետը **պատասխանատու է իր քաղաքացիների բարօրության և շահի համար**»,¹ – ասում է Հռոմի Պապի ելույթին հավանություն տված Մահչուպյանը (ընդգծումը մերն է – Դ. Պ.): Սրան հակառակ հայկական կայքերում նրա մասին վերլուծաբանների կարծիքը միանշանակ է. «Մահչուպյանին ազատելու որոշումը... սիմվոլիկ է, – գրում է yerkir.am-ի հոդվածագիրը:– Այն խորհրդանշում է Ցեղասպանության ճանաչման միջազգային գործընթացը խոչընդոտելու, 100-րդ տարելիցի ոգեկոչման արարողությունները տապալելու հարցում Անկարայի կրած պարտությունը»²:

Երկխոսային դիսկուրսն այլ դրսևորումներ ունի Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչող թուրք մտավորականների հրապարակումներում: Դրանք բնորոշվում են՝

¹ «Մահչուպյանը պարզաբանել է՝ ինչու է թողել վարչապետի խորհրդականի պաշտոնը», <http://sivilnet.am>

² **Դարբինյան Գ.**, Թուրքիան ընդունեց իր տապալումը, <https://www.yer-kir.am/am/news/83988/htm>

- ա) Մեփական մեղքի գիտակցման պատրաստակամությամբ,
- բ) Համամիտ են 1915 թ. իրադարձությունները ոչ թե «ցավալի դեպքեր», այլ ցեղասպանություն որակելուն,
- գ) Փորձում են դառնալ երկխոսային դիսկուրսի միջնորդ իրենց նախորդ և գալիք սերունդների միջև:

Այս դիսկուրսում նրանց համարձակ ելույթները գոնե արտաքինապես որոշակի դրական ազդակներ են հաղորդում Թուրքիայում ցեղասպանության ճանաչման գործընթացին: Ըստ թուրք գիտնական Չենգիզ Աքթարի՝ իրենց երկրում «գնալով ավելի ու ավելի են արմատանում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման պահանջները: ...Ավելանում է այն մարդկանց թիվը, ովքեր վերընդունում են իրենց հավատքը, բացահայտում իրենց ազգությունը: Հրապարակային, բաց միջոցառումներ են տեղի ունենում... Թուրքիայի 9 տոկոսը ճանաչում է Հայոց ցեղասպանությունը. կարող է թվալ, թե ինչ է 9 տոկոսը, բայց դա 7 միլիոն մարդ է»¹:

Այսպիսով, երկխոսայնությունը Հայոց ցեղասպանության թեմայի շուրջ հայկական առցանց մամուլի ուսումնասիրության դիսկուրսում ի հայտ է բերում ուշագրավ զարգացումներ:

Հայ հանրության ներսում ցեղասպանության շուրջ երկխոսությունը քաղաքական հարթության վրա գերծ չէ հակընդդեմ մղումներից, որոնցում, սակայն, անձնական հավակնությունների առկայությունը երկխոսային դիսկուրսը մղում է փակուղի: Մեր հանրության առավել բնութագրականը համախմբող երկխոսությունն է. մի դեպքում այն մարմնավորվում է ցեղասպանության գոհի առանցքի շուրջ, մեկ այլ դեպքում մշակութային մեծ ժամանակը ներառում է երկու տարբեր դարաշրջաններում գործած մեղիատեքստերի երկխոսություն, որոնցում քիչ չեն ընդհանուր մոտեցումները:

Հայ մշակույթ-արտաքին աշխարհ երկխոսային դիսկուրսում, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացին զուգահեռ, արժևորվում է ազգային մշակույթի հավերժական ընթացքը՝ ի դեմս նրա գործչի հոգևոր ժառանգության: Նարեկացու «Մատյանի» ներքին երկխոսությունը հաղորդակցվում-համադրվում է կաթոլիկ եկեղեցու պատարագի խորհրդին՝ միավորվելով նրա հետ հոգևոր մեծ ժամանակի և տարածության մեջ:

Երկխոսային դիսկուրսը բևեռացվում է Հայաստան-Թուրքիա, մասնավորապես հայաստանյան և թուրքական իշխանությունների հետ փոխհարաբերություններում:

Երկխոսային այս բազմաձայնությունը արտաքին ու ներքին փոխկապակցումներով ձևավորում է մի **մեզատեքստ**, որի սահմաններն օրեցօր ընդ-

¹ «Թուրքիայի 9 %-ը ճանաչում է Հայոց ցեղասպանությունը, և դա 7 մլն մարդ է. Չենգիզ Աքթար», <http://www.Iragir.am/>

լայնվում են նոր տեքստերով, ինչը ենթադրում է դրանց հետազոտության նոր հնարավորություններ:

Давид Петросян – *Тема Геноцида армян в диалогическом дискурсе армянской онлайн прессы*

В статье проблема рассматривается в трех аспектах: 1. Внутриаармянский диалог, 2. Диалог армянская культура – внешний мир, 3. Диалог Армения – Турция. В среде армянской общественности диалогу вокруг Геноцида армян, за исключением некоторых противоположных устремлений, имеющих в политическом поле, присуща объединяющая функция, которая воплощается вокруг идеи «жертва геноцида». В диалогичном дискурсе «армянская культура – внешний мир» акцентируется церемония канонизации святого вардапета Г. Нарекаци. В данном случае внешний диалог “Книги скорбных песнопений” сопоставляется с литургией католической церкви, объединяясь с ней в большом времени и пространстве. Диалогичный дискурс «Армения – Турция» поляризован, что особенно очевидно во взаимоотношениях политических элит двух стран.

Вся эта полифония формирует один мегатекст, границы которого могут постоянно расширяться новыми текстами.

David Petrosyan – *The Topic of the Armenian Genocide in the Dialogic Discourse of Armenian Online Media*

The present article discusses the matter of the Armenian Genocide in the dialogic discourse of Armenian online media in three dimensions – 1. Dialogue inside Armenian Community, 2. Dialogue between Armenian Culture and the outer world, 3. Dialogue between Armenia and Turkey.

Inside Armenian Community the dialogue over Armenian Genocide, except for several controversial intentions present in politics, is characterized with the consolidating function, embodied around the pivotal of the victim of Genocide. In the dialogic discourse of Armenian Culture and the outer world, the Canonization ceremony of Grigor Narekatsi is highlighted. In this case the inner dialogue of the “Book of Lamentations” is combined with the liturgy of Catholic Church combining with the latter in spiritual time and space. The dialogic discourse Armenia-Turkey is polarised, which is obvious especially in the relationships between the authorities of the two countries. This polyphony forms a megatext the boundaries of which are broadened daily by new texts.